

Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Tulostavoiteasiakirja 2021

SISÄLLYSLUETTELO

1	Yhteiskunnallinen vaikuttavuus	3
1.1	Lisäämme elinvoimaa	3
1.1.1	Työllisyysasteen nostaminen.....	3
1.1.2	PK-yritykset uudistuvat ja kasvavat monipuolistaen elinkeinorakennetta	5
1.1.3	Elinkeinojen vastuullisuuden edistäminen	10
1.1.4	Saavutettavuuden edistäminen	11
1.1.5	Koulutus- ja osaamistaso nousee, ja osaavan työvoiman saatavuus paranee.....	11
1.2	Tavoittelemme hiilineutraaliutta	14
1.2.1	Hiilineutraaliuden edistäminen.....	14
1.2.2	Kiertotalouden ratkaisut.....	16
1.2.3	Edistämme ilmastonmuutokseen sopeutumista.....	18
1.2.4	Luonnon monimuotoisuus ja vesien tila	18
1.2.5	Kestävä kaupunkikehitys.....	21
1.3	ELY-keskuksen aluekohtainen strateginen tavoite.....	23
2	Toiminnallinen tuloksellisuus.....	24
2.1	Asiakkuudet, digitalisaatio ja yhteiset toimintatavat.....	24
3	Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	28
4	Erikoistumis- ja keskitetyt tehtävät	28
5	Voimassaolo ja seuranta.....	29
5.1	Liite.....	29
6	Allekirjoitukset.....	29

10.12.2020

Toiminta-ajatus

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset edistävät alueellista kehittämistä hoitamalla valtionhallinnon toimeenpano- ja kehittämistehtäviä alueilla.

Yleistä

ELY-keskuksen tulostavoitteet perustuvat hallitusohjelmaan, AVI-ELY -strategia-asiakirjaan, eri hallinnonalojen strategioihin sekä ottavat huomioon hallituksen aluekehittämispäätöksen ja maakuntaohjelmien linjaukset.

ELY-keskukset hyödyntävät aktiivisesti sekä virastokokonaisuuden eri tehtäväalueiden, että ELY-keskusten keskinäisiä yhteistyömahdollisuuksia tässä tulossopimuksessa määriteltyjen tavoitteiden saavuttamiseksi. ELY-keskukset toimivat tiiviissä vuorovaikutuksessa ja yhteistyössä kumppaniverkostojen kanssa edistäessään alueen elinvoimaa, kestävästä kasvua ja tulevaisuutta sekä hyvinvointia ja sisäistä turvallisuutta.

Pitkän aikavälin strategiset linjaukset

Hämeen ELY-keskuksen hallituskauden mittaiset strategiset kärjet ovat valikoituneet syksyllä 2019 sidosryhmien ja yhteistyötahojen kanssa tehdyn työn tuloksena. Työssä tunnistettiin sekä Kanta-Hämeen ja Päijät-Hämeen kannalta keskeisiä kärkiteemoja että ELY-keskuksen sisällä poikkihallinnollisia toimintatapoja vaativia tavoitekohtia. Työstön pohjalta valitsimme kolme strategista kärkiteemaa, joiden ympärillä tehostamme toimintaamme ja tiivistämme yhteistyötä sekä viestintää verkostojemme kanssa. Hyvä henkilöstöpolitiikka, johtaminen sekä avoin ja aktiivinen viestintä tukevat toimintamallien uudistamista.

Valitut kärjet vaikuttavat entistä ajankohtaisemmilta syksyllä 2020 koronapandemian, kestävän elvytyksen ja alueemme maakuntien kehityssuuntien myötä.

Teema: Työllisyyden edistäminen

Tavoitteemme: Työllisyysaste nostetaan 75 prosenttiin vuoden 2023 loppuun mennessä hyödyntäen monipuolisia toimia alueen kumppaneiden ja sidosryhmien kanssa. Varmistetaan työvoiman saatavuus ja riittävyys. Kehitämme työnhakijoiden osaamista ja ehkäisemme työmarkkinoilta syrjäytymistä. Turvaamme yrityksille hyvät toimintamahdollisuudet.

Keinomme: Tuemme alueemme TE-palveluiden työnvälitystä. Tuemme ulkomaisen osaavan työvoiman houkuttelua ja pitovoimaa alueellamme. Turvaamme työvoiman alueellista liikkuvuutta. Teemme TE-palveluissa aktiivista ja vaikuttavaa palvelutarjontaa työnhakijoille ja työnantajille (palkkatuki, työvoimakoulutus). TE-toimiston palveluissa pyritään kohti tasalaatuisempaa palvelua toimintatapoja yhtenäistämällä. Osallistumme molemmissa maakunnissa kumppaneina työllisyyden kuntakokeiluhankkeissa. Tuemme työllisyydenhoitoa ja yritysten kilpailukykyä maaseutu- ja EU-rakennerahastovaroin panostaen mm. osaamiseen ja uudistumiseen. Kehitämme omia toimintamallejamme ja etsimme uusia yhteistyömuotoja mm. ELY-keskuksen Team Finland- ja rahoitustoimintojen sekä TE-toimiston yrityspalvelujen välille.

10.12.2020

Teema: Ilmastonmuutoksen hillintä ja sopeutuminen

Tavoitteemme: Kuntamme ja maakuntamme ovat edelläkävijöitä vähähiilisydessä. Ilmastonmuutoksen vaikutuksiin on varauduttu ja sopeuduttu sekä tunnistettu sen liiketoimintamahdollisuudet ja vaikutukset yritystoimintaan ja koulutukseen.

Keinomme: Tuemme kuntien ja maakuntien vähähiilisyys- ja resurssiviisaustyötä, kokeiluja ja verkostoja. Edistämme uusia liiketoimintamahdollisuuksia ja uutta yrittäjyyttä. Rahoitamme ympäristö-, luonto-, ja ilmastotoimia. Edistämme ilmastonmuutoksen vaikutusten huomioon ottamista rakennetun ympäristön suunnittelussa. Osallistumme alueellisten ilmasto- ja hiilineutraaliusohjelmien ja -asiakirjojen laatimiseen sekä valtakunnalliseen ohjelmatyöhön.

Teema: Kiertotalous

Tavoitteemme: Alueemme on kiertotalouden edelläkävijä Suomessa.

Keinomme: Kiertotalous on yksi molempien maakuntiemme älykkään erikoistumisen kärjistä. Tuemme kuntien ja maakuntien työtä ja pyrimme vahvistamaan sitä omilla monipuolisilla toimenpiteillämme sekä tiivistämällä edelleen alueellista ja valtakunnallista yhteistyötä. Pyrimme edesauttamaan sektorien ja toimijoiden uudistumista muun muassa neuvonnalla, rahoituksella, valvonnalla ja kehittämällä itse uusia alueellisia yhteistyömuotoja ja toimintatapoja. Edistämme uusia liiketoimintamahdollisuuksia ja autamme yrityksiä kasvamaan ja kehittymään myös globaaleilla markkinoilla.

1 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus on jaettu strategiaan painopisteisiin *Lisäämme elinvoimaa* ja *Tavoittelemme hiilineutraaliutta* AVI-ELY -strategia-asiakirjan mukaisesti ja hallitusohjelmaan perustuen. AVI-ELY -strategian strateginen painopiste *Turvaamme hyvinvointia ja yhdenvertaisuutta* on sisällytetty poikkileikkaavasti kohtiin *Yleistä* ja *Toiminnallinen tuloksellisuus*. ELY -keskukset osaltaan edistävät valtion aluehallinnon yhteisten strategisten painopisteiden tavoitteiden toteutumista.

1.1 Lisäämme elinvoimaa

1.1.1 Työllisyysasteen nostaminen

Tavoite: Työllisyysaste nostetaan 75 prosenttiin vuoden 2023 loppuun mennessä.

10.12.2020

Olemme valinneet seuraavan tulossopimuskauden yhdeksi strategiseksi kärjeksi työllisyyden edistämisen. Pyrimme tehostamaan omaa toimintaamme näiden kärkien ympärillä kehittämällä omia toimintamallejamme tiedonkulun ja osaamisen siirtymisen parantamiseksi. Osana tätä työtä kartoitamme keskeisimmät verkostot ja sidosryhmät ja kehitämme yhteistyötä näiden kanssa.

Toteutamme nuorten ja maahanmuuttajien työllisyyteen vaikuttavia toimenpiteitä yhteisötoimin muiden palvelutuottajien ja -järjestäjien kanssa, millä voi olla huomattava vaikutus 75 %:n työllisyysasteen saavuttamisessa. Panostamme henkilökohtaiseen ja oikea-aikaiseen asiakasohjaukseen, joka on suuressa roolissa erityisesti maahanmuuttajien työllistymisen edistämiseksi. Kiinnitämme entistä enemmän huomiota mm. palkkatuella työllistämisen mahdollisuuksiin ja ammatillisen koulutuksen mahdollistamiseen sekä oikea-aikaisiin ja työllistäviin asiakaspolkuihin.

TE-toimiston palveluissa pyritään kohti tasalaatuisempaa palvelua toimintatapoja yhtenäistämällä. Työttömyysjaksojen lyhentämiseksi toteutetaan varhaisen palvelun mallia, jossa kartoitetaan palvelutarve ja ohjataan palveluihin heti työttömyyden alkuvaiheessa. Muutosturva tukee työllisyysasteen nostamista proaktiivisesti digitaalisella osaamiskartoituksella, joka mahdollistaa henkilöstöä vähentävistä yrityksistä vapautuvan työvoiman uudelleensijoittumisen aiempaa tehokkaammin.

Varmistetaan työvoiman saatavuus ja riittävyys sekä yritysten osaavan työvoiman tarpeet. Parannamme työvoimakoulutuksen tarjontaa ja yritysten työvoimatarpeen kohtaantoa uudellaisiin työtehtäviin tähtäävien, työelämälähtöisten rekrytoivien koulutusten avulla. Hyödynnämme VOS-koulutuksia ja tehostamme asiakasohjausta muutostilanteissa digitaalisen osaamiskartoituksen tuloksiin nojautuen. Kytkeimme työvoimakoulutukset entistä tiiviimmin osaksi henkilöasiakkaiden kokonaisvaltaista palvelupolkua ja suunnittelemmekin koulutusten sisällöt niin, että asiakkaiden osaamisen kehittämistarve ja yritysten osaajatarve kohtaavat. Kuntahankkeita toteutetaan molemmissa maakunnissa ja palveluihin ohjataan merkittävä osa asiakkaista ja resursseista. Kuntahankkeiden käynnistymisestä aiheutuu todennäköisesti epäjatkuvuutta palveluiden saatavuuteen ja tunnettuuteen. Palkkatuen soveltuvuutta arvioidaan ja käytetään aiempaa enemmän yrityslihtöisesti.

Tukemalla yritysten kehittämishankkeita ja investointeja mm. maaseutu- ja rakennerahas-
tavaroiden hyödyntäen parannetaan yritysten mahdollisuuksia kannattavaan toimintaan, mikä on edellytyksenä yritysten kyvyille työllistää.

Tuemme ESR –osarahoitteisilla hankkeilla osallistujien osaamista ja työllistymistä sekä työvoiman liikkuvuutta. ESR-rahoitusta käytetään siellä missä se täydentää kansallista rahoitusta.

Kannustamme kuntia suunnittelemaan ja toteuttamaan laadukasta, veto- ja pitovoimaista arjen sujuvuutta tukevaa elinympäristöä ja yhdyskuntarakennetta. Osallistumme kaupunkiseudun alueidenkäytön kehittämiseen ja yritystoiminnan kaavallisten edellytysten luomiseen yhteistyössä maakuntaliittojen ja kuntien kanssa.

Päijät-Hämeessä syyskuussa Scania ilmoitti päätöksestään Lahden tehtaan bussituotannon lopettamisesta. Päätös tehtaan lopettamisesta koskettaa ei vain tehtaan omia työntekijöitä, mutta myös laajasti vuokratyövoimaa ja alihankkijoita. Syyskuun loppupuolella ministerit Mika Lintilä, Aino-Kaisa Pekonen ja Ville Skinnari vierailivat Scanian tehtaalla

Lahdessa. Ministerit lupasivat valtion tukea tässä hankalassa tilanteessa. Yhdessä Lahden kaupunki ja Päijät-Hämeen liitto olivat lyhyessä ajassa tehneet ansiokkaan Lahden työllisyys- ja elinvoimaehdotuksen, jota esiteltiin ministereille. Tämä sähköistyvän Suomen elinvoimapaketti pitää merkittäviä ehdotuksia Päijät-Hämeen ja koko Suomenkin osalta. Sen tueksi Hämeen ELY-keskus on koonnut rakennemuutostyöryhmän, jonka tehtävänä on luoda ja ylläpitää tilannekuvaa sekä jalostaa yhdessä aluetoimijoiden kanssa toimenpidesuunnitelmaa. Päijät-Hämeen ja erityisesti Lahden alueen haasteelliseen työllisyystilanteeseen esitämme lisärahoitusta Hämeen ELY-keskukselle TE-palveluiden toimenpiteisiin, erityisesti muuntokoulutuksen tarpeisiin.

Osallistumme maakuntiemme ekosysteemisopimusten laadintaan ja toteuttamiseen, kuten

- Päijät-Hämeessä Lakeland Finland sekä liikunnan ja urheilun Lahti Sports Hub
- Kanta-Hämeessä kestävä biotalous ja älykkäät palvelut
- molemmissa maakunnissa kiertotalouden ekosysteemit.

Mittari	2021 Tavoite	2022 Alustava tavoite	2023 Alustava tavoite	2024 Alustava tavoite
Käynnissä olevien työttömyysjaksojen keskimääräinen kesto, vk (TA)	50	48	46	46
Virta yli 3 kuukauden työttömyyteen, % (TA)	40	38	36	36
Rahoitetuissa hankkeissa keskimäärin syntyvät työpaikat yrityksissä (työpaikkakerroin)	4	4	4	4

TA = tavoite sisältyy valtion talousarvioon

1.1.2 PK-yritykset uudistuvat ja kasvavat monipuolistaen elinkeinorakennetta

Tavoite: Suomen tutkimus-, kehitys- ja innovaatiomenot ovat 4 % bruttokansantuotteesta vuoteen 2030 mennessä. ELY-keskukset edistävät t&k&i tavoitetta erityisesti tukemalla pk-yritysten uusien tuotteiden, palvelujen ja tuotantomenetelmien kehittämiseen liittyviä hankkeita.

Pk-yritysten kehittämispalveluilla ja kehittämisavustuksella voidaan tukea yritysten tuotekehitystä ja kansainvälistymistä. Yritysten toimintaympäristön kehittäminen yritysten toimintaedellytyksiä, verkostoja ja yritysten henkilöstön osaamista kehittäen on mahdollista suuntaamalla rakennerahastovaroja yritysten ja kehittämisorganisaatioiden yhteishankkeisiin.

10.12.2020

Maaseudun innovaatioryhmien (EIP) tavoitteena on parantaa maatalouden ja muun alku-
tuotannon tuottavuutta, tehokkuutta ja kestävyyttä. Ryhmien toiminnassa yhdistyvät yrit-
täjien käytännönläheinen osaaminen muiden asiantuntijoiden, esimerkiksi tutkimuslaitos-
ten tietämykseen. Edistämme uusien EIP-hankkeiden perustamista sekä valtakunnalli-
sesti että alueellisesti.

Yrittäjiltä vaaditaan laaja-alaista osaamista ja kykyä reagoida nopeasti ympäröivän toimin-
taympäristön muutoksiin. Tuemme yritysten innovaatioiden hyödyntämistä, kasvua ja
kansainvälistymistä sekä yritysten yhteistyöverkoston muodostumista mm. uusilla yri-
tysryhmähankkeilla. Edistämme maaseutuohjelman toimenpitein uusia liiketoimintamah-
dollisuuksia ja uutta yrittäjyyttä sekä luonnonvarojen kestäväää käyttöä erityisesti jalostus-
arvoa lisäämällä ja vientimarkkinoilla.

Toteutamme ELY-keskuksen johdolla maakunnan kasvuforumia sekä Hämeen Team
Finland johtoryhmää, joilla tavoitellaan alueellisten ja valtakunnallisten yrityspalvelutoimi-
joiden resurssien kokoamista sujuvasti toimivaksi ja aktiiviseksi yhteispalveluksi. Palvelu-
malli mahdollistaa laaja-alaisen asiantuntija-, rahoitus- sekä verkottamispalvelun tarjoa-
misen siten, että yritysasiakkaan tarpeet voidaan täyttää mahdollisimman joustavasti ja
täydellisesti sekä myös asiakkaan etu huomioiden. Julkista TKI-rahoitusta myönnettäessä
huomioimme rahoituksen vipuvaikutuksen yrityksen omiin TKI-panostuksiin.

Rakennerahasto-ohjelmassa tavoitteena on yritysten hiilineutraalisuuden edistäminen.
Ohjelmataason tavoitteena on, että 25% EAKR-osion rahoituksesta kohdistuu vähähiilisen
talouden edistämiseen. Tulevalla ohjelmakaudella painotus tulee olemaan korkeampi, tu-
lemme painottamaan myös panostusta kiertotalouden ratkaisujen edistämiseen. Pyrimme
lisäämään ja syventämään ilmastonmuutoksen hillintään ja sopeutumiseen sekä kiertota-
louteen liittyvää alueellista osaamista tiivistämällä yhteistyötä korkeakoulujen ja tutkimus-
laitosten kanssa.

Mittari: *ELY-keskusten toimenpiteet tki- tavoitteen edistämässä (rahoituspalvelut, innovaatio-
ympäristöjen ja liiketoimintaekosysteemien edistäminen sekä innovatiivisten julkisten
hankintojen hyödyntäminen) (sanallinen)*

Myönnämme pk-yrityksille kehittämisavustusta ja kehittämispalveluita. Vuonna 2020 ta-
voitteena on sitoa kaikki käytettävissä olevat valtuudet.

Edistämme uusien EIP-hankkeiden perustamista sekä valtakunnallisesti että alueelli-
sesti.

Tuemme yritysten innovaatioiden hyödyntämistä, kasvua ja kansainvälistymistä sekä yri-
tysten yhteistyöverkoston muodostumista mm. uusilla yritysryhmähankkeilla. Edis-
tämme maaseutuohjelman toimenpitein uusia liiketoimintamahdollisuuksia ja uutta yrittä-
jyyttä sekä luonnonvarojen kestäväää käyttöä erityisesti jalostusarvoa lisäämällä ja vienti-
markkinoilla.

Osallistumme asiantuntijoina luontoa, ympäristöä, kulttuuriympäristöä ja maisemaa kes-
tävällä tavalla tuotteistaviin ja hyödyntäviin hankkeisiin.

Aktivoimme alueen toimijoita aluekehitys- ja investointirahoituksen käyttöön ilmasto- ja
kiertotaloushankkeissa sekä investoinneissa.

Tavoite: *Aktivoointitoimien avulla yhä useampi yritys kehittää toimintaansa kasvun mahdollistamiseksi*

Häme: Aktivoimme yritysasiakkaita kasvuun ja kehittymiseen ELY-keskuksen ja TE-toimiston yhteisellä yrityspalvelumallilla, minkä lisäksi teemme alueen kehittämissyhtiöiden kanssa läheistä yhteistyötä kasvuyritysten tunnistamiseksi. Osana elvytysvaiheen toimenpiteitä teemme yrityspalvelumallin piirissä ja yhteistyössä alueen muiden yrityspalvelutoimijoiden kanssa laajaa yrityskontaktointia. Korona-avustuksia saaneiden yritysten lisäksi otetaan yhteyttä myös tunnistettuihin potentiaalsiin kasvuyrityksiin. Jatkamme yrityspalvelumallin kehittämistä, jossa sekä ELY-keskuksen että TE-toimiston henkilöresurssit, johon kuuluvat mm. koulutusasiantuntijat, rahoitusasiantuntijat ja yritysasiantuntijat, on jaettu kahteen tiimiin, uusiasiakas- ja kokonaisvaltainen palveluote –tiimeihin, joissa tiimiläiset itseohjautuvasti valitsevat sopivimmat menetelmät ja parhaimmat tavat päästä asetettuihin tavoitteisiin. Esimiesten tehtävänä on yhteistyöhön kannustaminen ja motivointi, sekä tiimityössä esiin tulleiden ongelmakohtien poistaminen, kuten työskentely muiden toimijoiden kanssa osittain yhteisissä palvelutiloissa tai tiedotus- ja viestintäkanavien sisältö ja sallitut kanavat.

Täydennämme maaseutuohjelman kehittämishankkeilla myös maaseutualueiden yritysneuvontaa, minkä tavoitteena on aktivoida maaseudun yrityksiä kehittämään, uudistamaan ja monipuolistamaan toimintaansa.

Kaakkois-Suomi ja Uusimaa: Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen ja RR-rahoituksen kanssa yritysten hankkeiden arvioinnissa on perinteisesti ollut tiivistä yhteistyötä yritystasolla. Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa yhteistyö on alueella lisääntyvien valtuuksien vuoksi organisoitava uudella tavalla, mutta yhteistyö Uudenmaan TE-toimiston yrityspalvelujen kanssa jatkuu siten, että yrityspalvelut ottavat kopin tehdyistä rahoitus- ja kehittämispalvelupäätöksistä ja kannustaa alueen yrityksiä uusien palveluiden piiriin.

Mittari	2021 Tavoite	2022 Alustava tavoite	2023 Alustava tavoite	2024 Alustava tavoite
Eri palveluilla kasvuun ja kehittymiseen aktivoitujen yritysten määrä (kpl)	900	900	900	900

Tavoite: *ELY-keskukset sitoutuvat yhteisten Team Finland-tavoitteiden edistämiseen ja kehittävät yhteistyötään TF-verkoston toimijoiden kanssa.*

Johdamme alueen Team Finland toimintaa TF-johtoryhmän puheenjohtajana ja olemme aloitteellisia verkostoyhteistyön kehittämisessä. Team Finland koordinaattorit jakavat kansainvälistymiseen liittyvää tietoa ja neuvovat yrityksiä palveluihin ja palvelutarpeeseen liittyvissä kysymyksissä ja koordinoivat maakunnallista sidosryhmäyhteistyötä, sekä alueellisia Team Finland tilaisuuksia. Teemme kansainvälistymispotentiaalia omaavien yritysten tunnistamiseksi asiakaskartoituksia yhteistyössä TE-toimiston ja kehittämissyhtiöiden kanssa. Jaamme hyviä käytänteitä ja osaamista maakuntien verkostojen välillä. Viestimme ja näymme yhtenäisellä Team Finland brändillä.

Mittari: *ELY-keskuksen kehittämistoimenpiteet Team Finland-tavoitteiden edistämiseksi (sanallinen)*

Johdamme alueen Team Finland toimintaa TF-johtoryhmän puheenjohtajana ja selkeytämme organisaatioiden rooleja sekä tehtävien jakoa. Team Finland koordinaattorit jakavat kansainvälistymiseen liittyvää tietoa ja neuvovat yrityksiä palveluihin ja palvelutarpeeseen liittyvissä kysymyksissä ja koordinoivat maakunnallista sidosryhmäyhteistyötä, sekä alueellisia Team Finland tilaisuuksia.

Teemme kansainvälistymispotentiaalia omaavien yritysten tunnistamiseksi asiakaskartoituksia yhteistyössä TE-toimiston sekä kehittämissyhtiöiden kanssa ja selvitämme samalla myös osaavan työvoiman saatavuuden tarvetta ja tulevaisuuden näkymiä.

Käytämme CRM-järjestelmää TF-toimijoiden yhteistyön tukena.

Jaamme hyviä käytänteitä ja osaamista maakuntien verkostojen välillä.

Tavoittelemme aluekehitystä tukevia kansainvälisiä investointeja esim. kiertotalouden ja matkailun toimialoilla.

Tavoite: *Yritysrahoitusta saavat pk-yritykset kasvavat uudistamalla liiketoimintaansa ja kansainvälistymällä.*

Seuraamme liikevaihdon kehitystä hankkeiden maksatusvaiheessa, jolloin liikevaihdon muutoksia yleensä ei ole havaittavissa. Mikäli yritysten liikevaihtoa voidaan seurata 2 vuoden seurantajakson jälkeen, tuloksia voidaan odottaa. Mittaus voidaan tehdä esim. Vainun avulla. Valitsemme kuitenkin tavaksi tarkastella tilannetta kehittämissavustuksen hakemusvaiheen arvion perusteella suhteessa myönnettyyn rahoitukseen. Liikevaihtokerroin on arvioitu aikaisemman toteuman mukaan.

Edistämme maaseutuohjelman toimenpitein uusia liiketoimintamahdollisuuksia ja uutta yrittäjyyttä sekä luonnonvarojen kestäväää käyttöä erityisesti jalostusarvoa lisäämällä ja vientimarkkinoilla.

Mittari	2021 Tavoite	2022 Alustava tavoite	2023 Alustava tavoite	2024 Alustava tavoite
Rahoitetuissa hankkeissa syntyvä liikevaihdon kasvu yrityksissä, liikevaihtokerroin (arvio)	13	13	12	12
Rahoitetuissa hankkeissa syntyvä viennin kasvu yrityksissä, vientikerroin (arvio)	10	10	10	10

10.12.2020

Mittari	2021 Tavoite	2022 Alustava tavoite	2023 Alustava tavoite	2024 Alustava tavoite
Rahoitetuissa pk-yritysten hankkeissa syntyvät patentit ja muut aineettomat oikeudet, kpl (arvio)	60	60	60	60

Tavoite: *Korkeaa arvonlisää tuottavien palveluiden, luovan talouden, kulttuurimatkailun ja kulttuurialan työpaikat lisääntyvät, osuus BKT:sta nousee ja työntekijöiden työskentelyedellytykset paranevat.*

Voimme myöntää kehittämisavustuksia ja kehittämispalveluita myös luovien alojen yrityksille ja yritysten aineettomien oikeuksien kehittämiseen ja turvaamiseen. Aineettomiin oikeuksiin liittyvää liiketoimintaosaamista voidaan parantaa hankkeilla.

Maaseutuohjelman ohjelmakauden lopulla sekä siirtymäkaudella panostamme edelleen Hämeen alueellisen maaseutuohjelman strategian mukaiseen elinkeinolliseen kehittämiseen, missä matkailu ja siihen liittyvä palveluliiketoiminta ovat yksi neljästä painopisteestä. Erityisesti ruokasektorin ja matkailun kehittämiseen ml. kulttuurimatkailu on panostettu paljon ja ohjelmakauden lopulla näissä teemoissa odotetaan tuloksia ja vaikutuksia mm. yritysten kilpailukykyyn ja uusien yritysten syntymiseen. Nostamme yhä enemmän esiin kehittämistoiminnan tuloksellisuutta ja vaikutuksia hankkeiden arvioinneissa ja viestinnässä.

Mittari: *Korkeaa arvonlisää tuottavien palveluiden, luovan talouden, kulttuurimatkailun ja kulttuurialan toimintaedellytysten tukemista edistävät toimet (sanallinen).*

Osallistumme luovien alojen verkostoyhteistyöhön ja aktivoimme luovien alojen yrityksiä kehittämään liiketoimintaansa. Tuemme kehittämistä järjestettävien tilaisuuksien lisäksi AVEK:n kanssa yhteistyössä CreMA- rahoituksella, yritysten kehittämispalveluilla ja mahdollisuuksien mukaan yritysten kehittämisavustuksella sekä muilla soveltuvilla rahoituksilla ja palveluilla. Kehitämme luovien alojen kansainvälistymiseen soveltuvia kumppanuuksia ja toimenpiteitä mm. suomalaisten kulttuuri- ja tiedeinstituuttitoimijoiden kanssa ja alueellisten oppilaitosten kanssa. Hankimme alan yrityksille suunnattuja koulutuksia ja liiketoiminnan kehittämisohjelmia. Olemme aktiivinen osallistuja myös suomalais-venäläisen kulttuurifoorumin toiminnassa ja pyrimme aktivoimaan foorumiyhteistyöhön liittyviä mahdollisuuksia Hämeessä.

Huomioimme yrityskohtaisissa kehittämissankkeissa alueella olevan merkittävän muotoiluosaamisen lisäämisen ja pk-yritysten muotoilupalveluiden hyödyntämisen.

Panostamme maaseutuohjelman ohjelmakauden lopulla edelleen Hämeen alueellisen maaseutuohjelman strategian mukaiseen elinkeinolliseen kehittämiseen, missä matkailu, ml. kulttuurimatkailu ja siihen liittyvä palveluliiketoiminta ovat yksi neljästä painopisteestä.

Edistämme E- ja Y-vastuualueiden yhteistyönä hankerahoituksella kulttuuriympäristön hyödyntämiseen ja kehittämiseen liittyviä hankkeita ja osallistumme asiantuntijatahona niiden ohjaamiseen.

1.1.3 Elinkeinojen vastuullisuuden edistäminen

Tavoite: *Edistetään erilaisten elinkeinojen vastuullisuutta ja kilpailukykyä, maa-, metsä-, kala- ja puutarhatalouden sekä palvelualojen kehittämishankkeita, matkailuelinkeinon toimintaedellytyksiä, kalastuselinkeinojen toimintaedellytyksiä kasvattaen kalatalouden arvoketjun arvoa sekä uusiutuvien luonnonvarojen kestävää hyödyntämistä. Edistetään vastuullisen ja uudistuvan ruokajärjestelmän kilpailukykyä ja alan yritysten vientiedellytyksiä.*

Edistämme osaltamme ajantasaisen ja luotettavan lisätiedon hankintaa ja hyödyntämistä Hämeen runsaista pohjavesivaroista ja pohjavesialueiden rakenteesta. Luotettavien hydrogeologisten tietojen perusteella on mahdollista arvioida tarkemmin sekä yksilön että erilaisten toimintojen ympäristövaikutuksia ja sijoittamismahdollisuuksia sekä niiden yhteensovittamista. Puhtaat vesivarat ja toimintavarma vesihuolto luovat erityisen tärkeän perustan ja toimivat samalla menestystekijöitä elinkeinoelämälle ja elintarviketeollisuudelle sekä niiden säilymiselle ja kehittämiselle.

Valvomme ympäristölupavelvollisia laitoksia ja tarkkailemme toiminnan ympäristövaikutuksia, millä edistetään ympäristön säilymistä terveellisenä ja turvallisena sekä luodaan edellytyksiä puhtaaseen ympäristöön tukeutuvalla elinkeinotoiminnalla, kuten matkailulle ja kalastukselle. Valvomme jätteen hyödyntämistä maanrakentamisessa, millä ehkäistään maaperän ja pohjaveden pilaantumista ja mahdollistetaan puhdasta ympäristöä vaativat elinkeinotoiminnan harjoittaminen myös tulevaisuudessa.

Ympäristöluvanvaraisessa teollisessa toiminnassa syntyy jätteenä tai sivutuotteena lannoitevalmisteita, joiden ympäristökelpoisuuden pyrimme varmistamaan ympäristöluvan valvonnalla edistäen siten toiminnan vastuullisuutta.

Edistämme elinkeinoalueiden sijoittumista yhdyskuntarakenteen ja ympäristön kannalta kestäväällä tavalla.

Yritysten kehittämisavustuksissa tavoitteena on yritysten materiaalitehokkuuden ja vähähiilisuuden edistäminen.

Suomen ruoantuotannon kilpailuetuina ovat mm. vastuullisuus, turvallisuus, puhtaus ja jäljitettävyys. Edistämme ruokajärjestelmän kilpailukykyä kasvattamalla alan osaamista sekä aktivoimalla maatalouden ja elintarviketeollisuuden uudistumista, investointeja, kansainvälistymistä sekä sukupolvenvaihdoksia. Edistämme lähi- ja luomuruuan tuotantoa. Ruokaketjun aluetaloudellinen merkitys on suuri alueellamme, jolloin elintarvikeyritysten raaka-aineiden turvaamiseksi maatalouden toimintaedellytykset pyritään pitämään vähintään nykytasolla.

10.12.2020

Mittari	2021 Tavoite	2022 Alustava tavoite	2023 Alustava tavoite	2024 Alustava tavoite
Elintarvikeketjun turvallisuus ja vastuullisuus (säädösten vaatimukset täyttävien elintarvikeketjun toimijoiden osuus), %	95	95	95	95

1.1.4 Saavutettavuuden edistäminen

Tavoite: Väylänpidon toimenpiteet on kohdistettu asiakastarpeiden ja vaikuttavuuden perusteella. Myös alemman tieverkon kuntoon panostetaan.

Tämä tavoite ja mittarit eivät koske Hämeen-ELY-keskusta.

Mittari	2021 Tavoite	2022 Alustava tavoite	2023 Alustava tavoite	2024 Alustava tavoite
Henkilövahinkoon johtaneiden onnettomuuksien määrä maanteillä (kpl)				
Kansalaisten tyytyväisyys maanteiden palvelutason (asteikolla 1-5)				
Raskaan liikenteen tyytyväisyys maanteiden palvelutason (asteikolla 1-5)				

1.1.5 Koulutus- ja osaamistaso nousee, ja osaavan työvoiman saatavuus paranee

Tavoite: Koulutus- ja osaamistaso nousee, ja osaavan työvoiman saatavuus paranee

Hämeessä jatkuva oppiminen ja kattavien sekä laadukkaiden elinikäisen ohjauksen palvelujen kehittämistyö tukee osaavan työvoiman saatavuutta. Tällä tarkoitetaan TE-palveluiden ohella tarjottavia muita jatkuvaa oppimista tukevia ohjauspalveluita.

10.12.2020

Kehitämme koulutushankintoja paremmin yritysten tarpeisiin vastaaviksi yhteistyössä koulutuksen järjestäjien ja yrityspalvelujen kanssa sekä hyödyntämällä eri lähteistä saatavaa ennakointitietoa. Korostamme TäsmäKoulutuksen merkitystä muutostilanteiden ennaltaehkäisyssä.

Pyrimme vähentämään ESR-rahoituksella koulutuksen keskeyttämistä ja edistämään siirtymiä koulutuksesta koulutukseen sekä tuemme yritysten henkilöstön pätevytymispolkuja. Kehittämispalvelujen koulutuksilla parannamme pk-yritysten johdon ja avainhenkilöiden liiketoimintaosaamista.

Pyrimme lisäämään ja syventämään ilmastonmuutoksen hillintään ja sopeutumiseen sekä kiertotalouteen liittyvää alueellista osaamista tiivistämällä yhteistyötä korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten kanssa

Kannustamme kuntia suunnittelemaan ja toteuttamaan saavutettavaa ja laadukasta, veto- ja pitovoimaista elinympäristöä ja yhdyskuntarakennetta, joka tukee elinkeinoelämää ja arjen sujuvuutta.

Mittari: *Osaamisen kehittämisen edistäminen alueella, jotta koulutus- ja osaajatarjonta vastavat elinkeinoelämän ja jatkuvan oppimisen tarpeisiin (sanallinen).*

Kehitämme koulutushankintoja paremmin yritysten tarpeisiin vastaaviksi yhteistyössä koulutuksen järjestäjien ja yrityspalvelujen kanssa sekä hyödyntämällä eri lähteistä saatavaa ennakointitietoa. Yhteishankinnoissa tarjoamme ja aktivoimme yrityksiä käyttämään muutokoulutusta henkilöstön kehittämiseen. Osaamisen kehittäminen liitetään osaksi TE-toimiston yrityspalvelua, jolloin pystytään vastaamaan paremmin ja nopeammin yritysten rekrytointitarpeisiin. Henkilöasiakkaiden palvelu- ja koulutustarve arvioidaan kokonaisuutena ja tarvittavat palvelut järjestetään joustavasti ja saumattomasti.

Lisäämme koulutusorganisaatioiden välistä ja yritysten tarpeet huomioivaa alueellista verkostoyhteistyötä ja tuomme aktiivisesti esille näkemyksemme työvoiman kohtaannon ja osaamisen kehittämisen välisistä tarpeista. Käynnistämme elinikäisen ohjauksen (ELO-toiminta) ja jatkuvan oppimisen koordinaation (JAO) alueellisen yhteistyömallin sekä TE-toimiston ja ELY-keskuksen koordinaatioryhmän toiminnan.

Kuntien työllisyshankkeissa huolehdimme työnhakijoiden osaamisen kehittämisen koordinaatiosta ja ohjauksen toimivuudesta.

Palveluhankinnoissa ml. koulutushankinnat huomioimme maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden erityistarpeet (mm. kielikoulutus ja opiskelun tuki). Hankimme kotoutumiskoulutukseen verkko-opintomahdollisuuden ja lisäämme koulutuskokeilujen käyttöä maahanmuuttajien tarpeisiin.

Pyrimme vähentämään ESR-rahoituksella koulutuksen keskeyttämistä ja edistämään siirtymiä koulutuksesta koulutukseen sekä tuemme yritysten henkilöstön pätevytymispolkuja. Kehittämispalvelujen koulutuksilla parannamme pk-yritysten johdon ja avainhenkilöiden liiketoimintaosaamista.

10.12.2020

Mittari: *Elinikäisen ohjauksen palveluiden saatavuuden ja laadun seuraaminen ja kehittäminen (sanallinen).*

Hämeessä monialainen yhteistyö, jatkuva oppiminen ja kattavat ohjauspalvelut ovat työllisyysasteen noston tukena.

Jatkamme elinikäisen ohjauksen verkostotyön koordinoitua Kanta- ja Päijät-Hämeen elinikäisen oppimisen ja ohjauksen strategian ja toimintasuunnitelman mukaisesti. ELO yhteistyöryhmien toiminta yhdistetään jatkuvan oppimisen koordinaation (JAO) yhteistyöryhmien kanssa.

Hyödynnämme elinikäisen ohjauksen saatavuus -selvitystä ja muuntokoulutus selvitystä. Lisäksi hyödynnämme TEM:n, OKM:n, OPH:n ja KEHA:n yhdessä kehittämää Oppimisen digitaalista palveluekosysteemiä.

Ohjauspalvelujen kokonaisuuden koordinoitua ja kehittämistä toiminta-alueella ohjaavat: yhteinen tahtotila ja sitoutuminen, toimivat ja strategiset yhteistyöverkostot, voimavarojen keskittäminen valikoituihin teemoihin ja ohjausosaamisen kehittäminen. Kehitämme edelleen strategista kumppanuutta ja vahvistamme monialaista Ohjaamotoimintaa. ELO-verkostot benchmarkkaavat kumppaneiden toimintaa ja osallistuvat valtakunnalliseen verkostotyöhön. Toteutamme jatkuvaa oppimista, uraohjausta ja nuorisotakuuta sekä vahvistamme alueen Ohjaamoja. Hämeessä hyödynnetään valtakunnallisen nuorisotakuun toimeenpanon työryhmän ohjausta ja jatkuvan oppimisen uudistaminen – hanketta.

Tiivistämme monialaista ja innovatiivista verkostoyhteistyötä, kehitämme ohjausta sekä ohjauksen laatua ja yhteen sovitamme toimintoja. Hyödynnämme ennakoitua tietoa. Jatkamme monialaista, ylialueellista ja valtakunnallista yhteistyötä.

Tavoite: *Maahanmuutolla ja kotouttamisella edistetään työllisyyttä, osaamista ja talouskasvua.*

Maahanmuuttajien työllisyysasteen nostamisella vaikutetaan huomattavasti 75 %:n työllisyysasteen saavuttamiseen. Työperusteinen maahanmuutto vastaa yritysten työvoiman tarpeisiin. Maahanmuuttajien koulutusaste nousee onnistuneiden koulutushankintojen avulla ja kotoutuminen sekä työllistyminen edistyvät laajassa maakunnallisessa yhteistyössä.

Mittari: *Panostukset kansainvälisten osaajien maahanmuuton lisäämiseksi ja osaamisen hyödyntämiseksi yritysten kasvussa ja kansainvälistymisessä (sanallinen).*

Työperäisen maahanmuuton hankkeet käynnistyvät kummassakin maakunnassa ja niiden lähtökohtana on yritysten työvoiman tarpeisiin vastaaminen. Osallistumme Päijät-Hämeessä käynnistyneen TalentHub hankkeen ohjaukseen ja toimintaan. Päivitämme tarvittaessa alueellista työlupalinjausta.

10.12.2020

Kansainvälisten osaajien potentiaali tuodaan läpileikkaavasti esiin TE- ja yrityspalveluissa ja tarjotaan kv. osaajiin liittyviä palveluita yrityksille niin ulkomaisen työvoiman rekrytoinnin osalta kuin yritysten kasvun, kansainvälistymisen ja uudistumisen edistäjinä.

Huomioimme palveluhankinnoissa tarpeen maahanmuuttajien osaamisen tunnistamisesta. Selvitämme mahdollisuutta hankkia osaamiskartoitusta ulkopuoliselta palveluntuottajalta asiakasohjauksen tueksi.

Maassa jo olevien osaajien työllistymisen parantamiseksi kehitämme ja hankimme työpaikan löytymiseen ja siinä ensivaiheessa onnistumista tukevia palveluita. Hankimme työhönvalmentajia ja työnetsijöitä maahanmuuttajien työllistämisen tueksi. Työhönvalmentajat voivat tarvittaessa olla tukena myös työpaikalla. Hyödynnämme EURESn työpaikkaSuomi ja monikulttuurinen työyhteisö -koulutuksien käyttöä maahanmuuttajien työllistymisen edistämiseksi.

Vahvistamme korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten kanssa tehtävää yhteistyötä, jotta ulkomaiset opiskelijat pääsevät kosketuksiin työelämän kanssa jo opiskeluaikana. Järjestämme sidosryhmien kanssa kansainvälisten opiskelijoiden rekrytointikampanjoita.

Yhdessä ELY, TE, kuntien, oppilaitosten, 3.sektorin, muiden viranomaisten kanssa jatkamme Kotouttamo-konseptin kehittämistä. Yhteistyön kautta tehostetaan maahanmuuttajien ohjautumista tarpeensa mukaisesti palveluihin.

1.2 Tavoittelemme hiilineutraaliutta

1.2.1 Hiilineutraaliuden edistäminen

Tavoite: *Suomi on hiilineutraali vuonna 2035. Alueellisella ja paikallisella yhteistyöllä tuetaan siirtymistä hiilineutraalisuuteen, materiaalitehokkuuteen ja suljettuihin kiertoihin. Kehitetään joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä. Toimien vaikutuksina päästöt vähenevät.*

Olemme valinneet seuraavan tulossopimuskauden yhdeksi strategiseksi kärjeksi ilmastomuutoksen. Kehitämme ja tehostamme omaa toimintaamme kärjen ympärillä, kehittämistyön pohjana käytetään ELYjen ilmastoverkostosta saatavaa toimintasuunnitelmaa. Tiivistämme yhteistyötä relevanttien tahojen, kuten Uudenmaan ELY-keskuksen liikennevastuualueen, maakuntien liittojen ja kuntien kanssa ja osallistumme aktiivisesti molempien maakuntien ilmastotyöhön. Tuemme Päijät-Hämeen maakunnan pyrkimystä muodostaa hiilineutraali yhteiskunta ja edistämme Kanta-Hämeen maakunnan ilmasto- ja vähähiilisyystavoitteita mm. yhteisten ilmastotyöryhmien ja käytössä olevien tuki-instrumenttien kautta. Lisäksi osallistumme Lahden ympäristöpääkaupunki -hankkeen alueelliseen ja kansalliseen verkostotyöhön.

Välitämme rakennusvalvontoihin tietoa vähähiilisestä rakentamisesta, elinkaariajattelusta ja resurssitehokkaasta korjausrakentamisesta ja edistämme energiatehokasta alueiden käyttöä.

10.12.2020

Seuraamme ja jaamme hyviä käytäntöjä yhdyskuntarakenteen päästölaskennasta ja hiilinielujen tunnistamisesta kaavoituksessa. Osallistumme MAL- ja liikennejärjestelmätyöhön (kestävä liikkuminen ja yhdyskuntarakenne).

Rakennerahasto-ohjelmassa tavoitteena on yritysten hiilineutraalisuuden edistäminen. Ohjelmataason tavoitteena on, että 25 % EAKR-osion rahoituksesta kohdistuu vähähiilisen talouden edistämiseen. Tulevalla ohjelmakaudella painotus tulee olemaan korkeampi.

Jatkamme Hämeen ympäristöohjelman toteuttamista ja edelleen kehittämistä. Osallistumme ELY-keskusten ympäristökasvatusverkoston valtakunnalliseen työhön ja arvioimme mahdollisuuksia kehittää omaa alueellista toimintaamme.

Mittari: *Panostukset vähähiiliseen talouteen siirtymiseksi (sanallinen).*

Jatkamme aktiivisesti alueellisen ja paikallisen ilmastotyön edistämistä kansallisen hiilineutraalius 2035 tavoitteen saavuttamiseksi. Aktivoimme alueen toimijoita aluekehitys- ja investointirahoituksen käyttöön ilmastohankkeissa ja -investoinneissa. Huomioimme ilmastotavoitteet ja -vaikutukset omassa toiminnassamme. Edistämme ilmastotietoisuutta.

Edistämme maa- ja metsätalouden vesienhallintaa vesistövaikutusten pienentämiseksi ja maaperän hiilensidonnan parantamiseksi. Tunnistamme vaikutusmahdollisuudet ilmastomuutokseen sopeutumiseksi vesitaloustehtävissä.

Painotamme YVA-prosessissa ja ympäristölupahakemuksista annettavissa lausunnoissa entistä enemmän hankkeiden ilmastovaikutusten huomioon ottamista ja materiaalitehokkuutta. Tunnistamme vaikutusmahdollisuudet ilmastomuutoksen hillintään ympäristönsuojelu- ja jätelain mukaisessa valvonnassa.

Edistämme kestävästä liikkumisesta ja yhdyskuntarakennetta kaavoituksessa ja sidosryhmäyhteistyössä. Lisäksi edistämme vähähiilistä ja materiaalitehokasta rakentamista sekä puutuotealan uudistumista.

Ympäristöministeriön erillisrahoituksen turvin teemme selvityksen tuulivoimarakentamisen tilanteesta ja sen esteistä Hämeessä sekä jaamme ajantasaista puolueetonta tietoa ja kokemuksia tuulivoimasta esim. seminaarien, webinaarien ja tutustumiskäyntien avulla.

Seuraamme ja jaamme hyviä käytäntöjä hiilinielujen tunnistamisesta ja ilmastovaikutusten arviointimenetelmistä kaavoituksessa. Lisäksi seuraamme vähähiilisyden edistämiseen myönnettyjen kehittämisavustusten määrän toteutumista.

Edistämme maaseutuohjelman toimenpiteitä, joilla vähennetään maatalouden ilmastopäästöjä ja lisätään maatalouden hiilinieluja. Lisäksi edistämme peltojen hiilensidontaa lisäämällä jatkuvaa kasvipeitteisyyttä ja säätosalojitusta.

Osallistumme maaseutuohjelman valtakunnalliseen hanketoimintaan, jonka tavoitteena on täydentää ja tukea alueilla tehtävää kehittämistä ja hanketoimintaa ja jossa useat valituista teemoista linkittyvät kiertotalouden edistämiseen ja ilmastomuutoksen hillitsemiseen.

1.2.2 Kiertotalouden ratkaisut

Tavoite: *Vahvistetaan Suomen roolia kiertotalouden edelläkävijänä.*

Olemme valinneet seuraavan tulossopimuskauden yhdeksi strategiseksi kärjeksi kiertotalouden. Pyrimme tehostamaan omaa toimintaamme näiden kärkien ympärillä kehittämällä toimintamallejamme tiedonkulun ja osaamisen siirtymisen parantamiseksi. Osana tätä työtä kartoitamme keskeisimmät verkostot ja sidosryhmät ja kehitämme yhteistyötä näiden kanssa.

Turvaamme luonnonvarojen kestäväää käyttöä alueidenkäytön suunnittelussa sekä maanainesten ja pohjaveden otossa. Sovitamme yhteen yhdyskuntien vedenhankintaan, pohjavesien suojeluun ja maa-ainesvarojen hyödyntämiseen liittyviä intressejä sekä omassa organisaatiossa että keskeisten sidosryhmien kanssa luotavilla uusilla menettelyillä.

Kehitämme ja otamme käyttöön uusia alueellisia yhteistyömuotoja ja toimintatapoja kiertotalouden ja valtakunnallisen jätesuunnitelman tavoitteiden edistämiseksi. (Esimerkiksi avoin alueellinen kiertotalousfoorumi viranomaisille, toiminnanharjoittajille, tutkimus- ja oppilaitoksille jne. Tarkoituksena yhteistyössä ideoida, oppia uutta, jakaa uusinta tietoa, löytää ratkaisuja ja myös mahdollisesti löytää uusia liikekumppaneita.)

Edesautamme alueen vesihuoltosektorin uudistumista ja yhteistyötä kiertotalous-, teknologia- ja ilmastohankkeissa.

Tuomme neuvonnassa ja valvonnassa esille kiertotalouden toimivuuden kannalta keskeisiä asioita kuten kierrätysmateriaalien arvostuksen lisäämisen käyttämällä ko. materiaaleja vain ensisijaisissa käyttökohteissa (dumpaamisen estäminen), jättemateriaalien sisältämien haitallisten aineiden tunnistamisen ja niiden kierron pysäyttäminen jne.

Edistämme kiertotaloutta valtakunnallisen jätesuunnitelman (VALTSU) toteuttamisella yhteistyössä ELSU-alueen elyjen kanssa. ELY-keskuksen vaikutusmahdollisuudet yhdyskuntajätteen kierrätyksen edistämässä ovat varsin rajalliset. Asia huomioidaan mm. ympäristölupahakemuksista ja kuntien jätehuoltomääräyksistä annettavissa lausunnoissa. Tarkempia toimia on eritelty alla. Numerot ja otsikot kappaleiden alussa viittaavat Valtakunnallisen jätesuunnitelman tavoitteisiin, jotka ovat relevantteja tässä yhteydessä ja joissa ELY-keskus on yhtenä vastuutahona.

1.11. Selvitetään orgaanisen jätteen kaatopaikkarajoituksen toimivuutta ja mahdollisia lisätoimia kierrätyskelpoisen jätteen ohjaamiseksi pois kaatopaikkasijoituksesta: ELY-keskus on pannut toimeen kaatopaikka-asetuksen orgaanisen aineksen pitoisuutta koskevan rajoituksen ja siihen liittyen ratkonut runsaasti ja ratkoo edelleen kaatopaikanpitäjien esiintuomia ongelmia. Rajoitus on vähentänyt erittäin voimakkaasti kaatopaikalle loppusijoitettujen jätteiden määrää eikä siltä osin lisäsääntelylle ole tarvetta. Alueen yrityksiä kannustetaan myös jatkossa yhdyskuntien ja rakentamisen sekalaisen jätteen käsittelyyn kierrätettävien jakeiden erottelemiseksi.

10.12.2020

15.2. Valvontaa tehostetaan (sähkö- ja elektroniikkalaitteiden käsittely):

Sähkö- ja elektroniikkalaitteiden käsittelyn valvontaa tehostetaan vuoden 2021 aikana hyödyntäen ELSU-alueen ELY-keskusten yhteistyönä v. 2020 laadittua SER-asetuksen tulkintaohjetta.

Edistämme maaseutuohjelman toimenpitein uusien materiaalien ja hyödykkeiden käyttöä biokiertoaloudessa. Tuemme yrityksiä kehittämään uusia innovatiivisia tuotteita ali-hyödynnetyistä raaka-aineista tai sivuvirroista sekä ottamaan käyttöön tehokkaampaa prosessiteknikkaa. Edistämme biokaasun tuotantoa.

Yritysten kehittämisavustuksella parannetaan pk-yritysten kilpailukykyä mm. edistämällä uusien ympäristöä vähemmän kuormittavien, resurssiviisaisten ja energiatehokkaampien teknologioiden ja innovaatioiden käyttöönottoa.

Rakennerahastovarojen käyttöä ohjataan painottamalla hankevalinnoissa maakuntien älykkään erikoistumisen strategioiden (RIS3) toimeenpanoa. Sekä Päijät-Häme että Häme ovat valinneet älykkään erikoistumisen kärjiksi luonnonvarojen kestävä käytön, kiertoalouden ja biotalouden edistämisen. Tavoittelemme kiertoalouden ekosysteemien muodostumista ja niiden liiketoiminnan kansainvälistymistä. Maakuntien älykäs erikoistuminen painottuu entisestään rakennerahastojen tulevalla ohjelmakaudella.

Edesautamme omalta osaltamme sitä, että alueellamme tuodaan uudella tavalla yhteen yritykset, korkeakoulut, tutkimuslaitokset ja rahoittajat vauhdittamaan innovaatioita, uutta liiketoimintaa ja uusia ratkaisuja.

Välitämme mm. kuntien rakennusvalvontoihin tietoa kiertoaloudesta rakentamisessa ja purkamisessa. Edistämme olemassa olevan rakennuskannan elinkaaren jatkamista ja rakennusten kierrättämistä uuteen käyttöön.

Mittari: *Yhdyskuntajätteen kierrätyksen edistäminen (sanallinen).*

Valtakunnallisen jätesuunnitelman toimeenpanemiseksi ympäristöluvista annettavissa lausunnoissa ja ympäristölupien valvonnassa arvioidaan toiminnan materiaalitehokkuutta. Valtakunnallisten kierrätystavoitteiden saavuttamiseksi ja mahdollisten alueellisten yhdyskuntajätteen kierrätystavoitteiden asettamiseksi tehdään yhteistyötä ELY-keskuksen, kunnallisten jätehuoltoyhtiöiden, jätelautakuntien ja muiden alueellisten jätehuollon toimijoiden kanssa. Järjestetään vuosittain jätehuollon yhteistyöryhmän ja jätelautakuntien yhteistyökokoukset. Jätehuoltomääräyksistä annettavissa lausunnoissa korostetaan kierrätyksen edistämiseksi tarvittavia toimenpiteitä, mm. yhdyskuntajätteen syntyapaikkalajittelua.

1.2.3 Edistämme ilmastonmuutokseen sopeutumista

Tavoite: *Varmistetaan, että alueilla tehtävät ratkaisut ovat kestäviä muuttuvassa ilmastossa. Vaikutetaan alueen maaseutuun ja maatalouteen, vesitalouteen sekä maankäyttösektoriin liittyviin maankäyttöä ja kaavoitusta ohjaaviin prosesseihin tulvariskien hallinnan, maankäyttösektorin ilmastotavoitteiden sekä maaperän hiilensidonnan edistämiseksi.*

Edistämme riskienhallintaa ja ilmastonmuutokseen sopeutumista ja siihen liittyvää kuntien työtä tulva- ja kuivuusriskien hallinnassa, vesihuollon toimintavarmuudessa sekä luonnonmukaisten ratkaisujen käytössä.

Toteutamme tulvariskien hallintasuunnitelmia sekä valmistelemme vesistöalueiden uudet tulvariskien hallintasuunnitelmaehdotukset ja järjestämme suunnitelmaehdotuksista kulemisen.

Kannustamme kuntia ja vesihuoltolaitoksia toimenpiteisiin vuonna 2016 valmistuneen "Vesihuollon tulvariskit Hämeessä" -julkaisun tulosten pohjalta mm. säännöllisten seudullisten vesihuollon yhteistyö- ja seurantatapaamisten yhteydessä.

Edistämme sään ääri-ilmiöiden vaikutusten huomioon ottamista maankäytön suunnittelussa ja rakentamisen ohjauksessa, sekä yritysten ja yhdyskuntatoimintojen riskitarkastelussa. Edistämme riskiarvioinnin perusteella tarvittavien toimenpiteiden toteutusta. Tarkastelussa otetaan huomioon erityisesti hulevesien hallintaan sekä raakavesilähteiden turvaamiseen liittyvät kysymykset.

Huolehdimme, että viimeisin ilmastotieto on suunnittelusta ja varautumisesta vastaavien toimijoiden saatavilla.

Osallistumme Päijät-Hämeen maakunnan ilmastotyöhön ja laajaan ilmastotyötä tukevaan CANEMURE-hankkeeseen sekä vesienhoidon ja tulvariskien hallinnan ilmastokestävyyden arviointihankkeeseen (ClimVeTuri). Kanta-Hämeessä osallistumme vahvasti maakuntaliittovetoisen ilmastotoimikunnan työhön.

Vaikutamme maaseutuohjelman toimenpitein peltojen kykyyn toimia hiilinieluina sekä ravinnepäästöjen vähentämiseen. Tuemme uusia maatalouden päästöjä vähentäviä tuotantomenetelmiä sekä uusia energiatehokkuutta ja maan tuottokykyä parantavia investointeja. Edistämme maaseutuohjelman hanketoiminnassa uusia kokeiluja.

1.2.4 Luonnon monimuotoisuus ja vesien tila

Tavoite: *Luonnon monimuotoisuus vahvistuu toteuttamalla METSO-ohjelmaa sekä käynnistämällä elinympäristöjen tilan parantamisen toimintaohjelman mukaisia kunnostus- ja hoitohankkeita. Tehostetaan vieraslajien torjuntaa ja seuranta toteuttamalla haitallisten vieraslajien hallintasuunnitelmia.*

10.12.2020

Säilytämme ja lisäämme luonnon monimuotoisuutta ekologisesti toimivalla luonnonsuojelualueverkostolla. Verkoston kehittämisen painopiste on METSO-ohjelmassa ja alueellisessa yhteistyössä tavoitteena on suojelualueiden välisten ekologisten yhteyksien parantaminen.

Lisäksi tehostamme lajien ja luontotyyppien suojelua ja lisäämme tietoisuutta monimuotoisuudesta ja luonnon ihmisille tuottamista hyödyistä, ekosysteemipalveluista.

Edistämme Helmi-ohjelman avulla mm. lintuvesien ja perinnebiotooppien kunnostusta. Toteutamme soidensuojelun täydennysohjelmaa. Tunnistamme hiilinielujen merkityksen ilmastonmuutoksen hillinnässä sekä osana luonnon monimuotoisuuden edistämisen yhteen sovittelua. Edistämme uhanalaisten lajien ja luontotyyppien suojelua tekemällä inventointeja ja päivittämällä uusimmat tiedot tietojärjestelmiin. Kunnostamme uhanalaisten lajien elinympäristöjä ja perinnebiotooppeja

Toteutamme haitallisten vieraslajien hallintasuunnitelman sekä tahattomia leviämistä koskevan toimintasuunnitelman toimenpiteitä ja edistämme raportointia. Käynnistämme selvityksen tienvarsien ERA-alueita (erityisesti suojeltavien lajien rajatut esiintymisalueet), muita uhanalaisten lajien esiintymiä ja lajistollisesti arvokkaita tienvarsiketjuja uhkaavia vieraslajiesiintymiä (lupiini, jättipalsami, jättiputki) koskien sekä kehitämme käytäntöjä ja yhteistyömenettelyjä yhdessä tienpitäjän kanssa hoidon järjestämiseksi muun tienpidon (tienvarsiniittojen) yhteydessä.

Edistämme ekologisten verkostojen ja ekosysteemipalveluiden selvittämistä ja viheralueiden jatkuvuustarkasteluja sekä kehittämistä osana maankäytön suunnittelua. Kannustamme kuntia hulevesien hallinnan suunnitteluun sekä hulevesi- ja viherrakentamissuunnittelun yhdistämiseen rakennetussa ympäristössä.

Maatalousalueilla luonnon monimuotoisuus ei säily ilman viljeltyjä peltoja, pientareita, suojavyöhykkeitä, hoidettuja viljelemättömiä aloja sekä lajistollisesti arvokkaiden alueiden hoitoa. Siksi kestävän ja monipuolisen maataloustuotannon jatkuminen on luonnon monimuotoisuudelle tärkeää. Perinnebiotoopit, luonnonlaitumet ja muut avoimet tai puoliavoimet niittymäiset maatalousympäristöt eivät ole enää osana tavanomaista tuotantotapaa vaan vaativat kannustimia ja suunnitelmallisen hoidon toteuttamiseen. Tähän on ollut tehokkaana ohjauskeinona ympäristökorvausjärjestelmän mukaiset maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoidon ympäristösopimukset, joita todennäköisesti tulomme jatkamaan tulevilla ohjelmakaudella.

Suomessa on jäljellä nautojen, lampaiden, vuohien, hevosten ja kanojen alkuperäisrotuja. Näiden säilyttämistä voidaan rahoittaa ympäristökorvausten ympäristösopimuksen avulla.

Mittari	2021 Tavoite	2022 Alustava tavoite	2023 Alustava tavoite	2024 Alustava tavoite
Luonnonsuojelualueiden toteutus (ha)	600	500	500	500

10.12.2020

Mittari: *Luontotyyppien ja lajisuojelun edistäminen (sanallinen).*

Helmi-ohjelman mukaiset vireille tulevat tai käynnistyvät hoito- ja kunnostushankkeet: pb-kohteet 20 kpl, lintuvesikohteet 5 kpl (sis. inventoinnit), metsäisten elinympäristöjen hoito 70 kpl (hämeenkylmänkukkakohteet 20 kpl, valkoselkätikkakohteet 10 kpl, LTA-kohteet 20 kpl, muut, mm. lehto- ja paahdealueita, 20 kpl). Vesi- ja rantaluontoteeman inventoinnit 1-2 kpl. Helmi-ohjelmasta erilliset hankkeet: uhanalaisten ja erityisesti suojeltavien lajien hoitotoimet 5 kpl rajauspäätökset 0 kpl (rajauspäätös on aina viimeinen vaihtoehto), lajistoinventoinnit 5 kpl. Lukumäärät ovat suuntaa antavia.

Tavoite: *Vesien tila paranee edistämällä vesien- ja merenhoidon suunnitelmien, niiden toimenpideohjelmien ja vesiensuojelun tehostamisohjelman toteutusta. Vesien ja meren hyvän tilan saavuttamiseksi edistetään maa- ja metsätalouden vesiensuojelua, rakennettujen vesien monimuotoisuutta sekä vesihuollon riskien hallintaa. Sovitetaan yhteen vesistöjen käytön, hoidon ja suojelun muuttuvat tarpeet mukaan lukien vaelluskalojen elinkierroksen elvyttäminen, metsien ja peltojen vesitalous ja tulvasuojelu sekä riskien hallinta muuttuvassa ilmastossa.*

Toteutamme Hämeen vesienhoidon toimenpideohjelmaa 2016 – 2021 ja siinä esitettyjä toimenpiteitä yhteistyössä sidosryhmien ja muiden toimijoiden, kuten mm. Vesijärvisäätiön ja Vanajavesikeskuksen, kanssa. Kohdistamme toimenpiteet toimialueen heikommassa kunnossa oleviin vesistöalueisiin. Vesistöjen tilan parantamiseen liittyvän kehittämistyön yhteydessä hyödynnämme ELY-keskuksen tuotteita ja palveluita monipuolisesti mm. yhdyskunnista ja maataloudesta aiheutuvien päästöjen vähentämiseksi.

Teemme Hämeen vesienhoidon toimenpideohjelmaa vuosille 2022-2027. Käynnistämme päivitetyn vesien seurantaohjelman.

Edistämme ja toteutamme vesistökunnostushankkeita mm. vesiensuojelun tehostamisohjelman rahoituksella. Osallistumme aktiivisesti hankkeisiin, joilla parannetaan vesistöjen ekologista tilaa. Hankkeiden toteutuksessa varmistamme, että saavutettavat hyödyt ovat monipuolisia ja mahdolliset haitat vähäisiä.

Tehostamme pohjavedensuojelua mm. ajantasaisilla pohjavesialueiden suojelusuunnitelmissa yhdessä eri sidosryhmien kanssa. Suojelusuunnitelmissa tarkastellaan erilaisten toimintojen sijoittumista pohjavesialueille sekä olemassa olevien riskien hallintaa.

Kehitämme kuntien ja vesihuoltolaitosten ylikunnallista, seudullista ja ylimaakunnallista vesihuoltoyhteistyötä ja varaudumme vesihuollon erityistilanteisiin mm. vesihuoltolain valvontakeinoin.

Osallistumme Kanta-Hämeen osalta Läntisen Suomen vesihuoltostrategian laadintaan ja Päijät-Hämeen osalta Itäisen/Eteläisen Suomen vesihuoltostrategian laadintaan.

Huolehdimme kalakantojen monimuotoisuuden säilyttämisestä ja edistämme kalojen luontaista lisääntymistä. Parannamme kalojen vaellus- ja lisääntymismahdollisuuksia rakennetuissa virtavesissä.

10.12.2020

Tuotamme ajantasaista ja luotettavaa tietoa ympäristökuormituksesta, ympäristön tilasta ja vesitilanteesta Kanta- ja Päijät-Hämeessä verkkopalveluihin, mm. Ymparisto.fi, Vesi.fi.

Lisäämme yhteistyötä alueen oppilaitosten kanssa vesiliiketoiminnan edistämiseksi.

Edistämme vesistökuormitussyhteistyötä kalatalousviranomaisen kanssa kalojen noususteiden poistamiseksi.

Edistämme maatalouden monivaikutteisten kosteikkojen toteutumista, joiden tarkoituksena on vähentää pelloilta huuhtoutuvien ravinteiden määrää, lisätä luonnon monimuotoisuutta, kaunistaa maisemaa ja lisätä alueen virkistysarvoja.

Mittari: *Itämeren ja vesien hyvä tila (sanallinen).*

Viimeistelemme kuulemisen jälkeen Hämeen vesienhoidon toimenpideohjelman. Jatkamme vesienhoitosuunnitelmien alueellista toteuttamista aktiivisella yhteistyöllä mm. Vesijärvisäätiön ja Vanajavesikeskuksen sekä muiden toimijoiden kanssa. Edistämme vesiensuojelun tehostamisohjelman rahoituksella vesienhoitohankkeiden käynnistymistä, mm. hulevesiin liittyen. Pohjavesiriskien vähentämiseksi kohdennamme voimavaroja pilaantuneiden maa-alueiden tutkimiseen ja kunnostamiseen yhteistyössä PIRELYn kanssa. Vesiseurannoissa varmistamme ulkoistetun näytteenoton ja analytiikan korkean laatutason säilyminen valvomalla palveluntuottajan toimintaa. Huolehdimme haitallisista ja vaarallisista aineista annetun valtioneuvoston asetuksen toimeenpanosta.

Mittari: *Vesistökuormitusten edistäminen (kpl/kpl) (sanallinen).*

Käynnistyy 12 hanketta ja valmistuu 10 hanketta.

1.2.5 Kestävä kaupunkikehitys

Tavoite: *Tuetaan kestävästä kaupunkikehitystä. Kaupunkiseutujen kestävyys ja elinympäristön laatu paranevat. Kehitys kaupunkiseutujen ja maaseudun välillä on toisiaan tukevaa ja vuorovaikutteista. Kestävä alue- ja yhdyskuntakehitys ja kehittyvät liikennepalvelut ja toimivat yhteydet edistävät ihmisten arjen sujuvuutta ja elinkeinojen toimintaedellytyksiä ja mahdollistavat eri alueiden vahvuuksien ja voimavarojen hyödyntämistä kaikkialla maassa/erityyppisillä alueilla.*

Kaupungistumiskehitys vaikuttaa voimakkaasti myös hämäläiseen maaseutuun. Kaupunkikeskukset elävät vuorovaikutuksessa maaseutualueiden kanssa niin työssäkäynnin, asioinnin, lähiruoan ja –energian tuotannon kuin luonnon virkistyskäytönkin osalta. Kaupunkien ja maaseudun toiminnot muodostavat yhden kokonaisuuden, minkä lisäksi maaseutualueet tuottavat myös monia kaupunkiympäristöön kytkeytyviä ekosysteemipalveluja.

10.12.2020

Vaikutamme maakunnallisissa liikennejärjestelmätyöryhmissä tavoitteena vähähiilinen liikenne ja saavutettavuuden parantaminen sovittamalla yhteen yhdyskuntarakenteen ja liikennejärjestelmien kehittämisen sekä edistämällä matkaketjujen sujuvuutta.

Osallistumme Lahden seudun MAL-suunnittelutyöhön.

Kannustamme maaseutukuntia strategiseen vyöhyke- ja rakenneajatteluun, ja kehitämme maaseuturakentamisen ja välttämättömyyspalveluiden kestäviä käytäntöjä yhteistyössä kuntien kanssa.

Kehitämme yhdyskuntarakennetta tasapainoisesti ja kestävästi niin taajamien kuin maaseudun ja haja-asutusalueiden osalta edistämällä molemminpuolista vuorovaikutusta.

Edistämme nopeiden tietoliikenneyhteyksien rakentumista sekä pysyvän ja vapaa-ajan asumisen alueille, että yritystoiminnalle riittävien toimintaedellytyksien aikaan saamiseksi.

Edistämme YKR-taajamien ja niiden ulkopuolisten alueiden kestävien vesihuoltopalvelujen järjestymistä yhdessä vesihuoltolaitosten, kuntien ja maakuntaliittojen kanssa.

Kannustamme kuntia suunnittelemaan ja toteuttamaan laadukasta, pito- ja vetovoimaista sekä puhdasta elinympäristöä, joka tukee elinkeinoelämän kehittymistä ja yksilön arjen sujuvuutta sekä varmistaa yhdyskuntatekniset palvelut ja luonnonvarojen kestävä käyttö.

Mittari	2021 Tavoite	2022 Alustava tavoite	2023 Alustava tavoite	2024 Alustava tavoite
Palvelujen ja joukkoliikenteen järjestämistä tukeva taajamarakenne (vähintään 20as/ha alueella asuvan väestön osuus koko kaupunkiseudun väestöstä (%)) (TA)	51	51	51	51

TA= tavoite sisältyy valtion talousarvioon

Mittari a): Alueiden kehittämisen painopisteet (sanallinen).

Edistämme seudullista yhteistyötä osallistumalla asiantuntijoina aktiivisesti sidosryhmien toimintaan jäsenenä, kehittäjinä tai koolle kutsujina. Lähtökohtana on aluekehittämispäätöksen ja tulossopimuksen kaikkien osa-alueiden monialaisten tavoitteiden toteuttaminen ja yhteensovittaminen.

10.12.2020

Toteutamme kulttuuriympäristöstrategiaa ja edistämme hämäläisen kulttuuriympäristön tunnettuutta ja hyvää hoitoa osana elinympäristön laatua. Koordinoimme alueen kulttuuriympäristötoimijoiden yhteistyöryhmän alkamaan uudelleen vuonna 2020.

Osallistumme toiminta-alueen alueidenkäytön asiantuntijana Lahden seudun MAL-sopimusvalmisteluun yhteistyössä kuntien ja maakuntaliiton kanssa. ELY ja TE-palvelut tukevat omilla välineillään valtion ja Lahden kaupungin sopimuksellisuutta ekosysteemien kehittämisessä.

Aluekehitysvaroilla lisätään alueiden vetovoimaisuutta. Ohjaamme rakennerahastovaroja alueellisesti työllisyyttä ja kasvua parantaviin hankkeisiin. Kaikki käytettävissä olevat varat sidotaan seurantakaudella maakuntaohjelmien toimeenpanosuunnitelman mukaisesti.

Osallistumme maakuntiemme koronaelvytystoimien suunnitteluun ja toteutukseen tehden tiivistä yhteistyötä alueellisten ja valtakunnallisten sidosryhmien kanssa.

Lisäksi osallistumme Kanta- ja Päijät-Hämeen maakuntaohjelmien laadintatyöhön.

Mittari b): *Alueidenkäytön edistämisen painopisteet (sanallinen).*

Edistämme seudullista yhteistyötä osallistumalla asiantuntijoina aktiivisesti sidosryhmien toimintaan jäsenenä, kehittäjinä tai koolle kutsujina. Lähtökohtana on VAT:n ja tulossopimuksen kaikkien osa-alueiden monialaisten tavoitteiden toteuttaminen ja yhteensovittaminen.

Edistämme edelleen energiatehokasta ja kestävästä arjen sujuvuutta tukevaa elinympäristöä, jossa otetaan huomioon ympäristö- ja kulttuuriasiat. Kehittämiskeskusteluissa painotamme kestävästä alueidenkäytön suunnittelua ja hiilineutraalia rakentamista. Merkittäviä yleis- ja asemakaavoja koskevissa neuvotteluissa ja lausunnoissa painotamme aiempaa vahvemmin kunnan ja alueen yhdyskuntarakenteen kehittämisen strategista tavoitteenasettelua, ekologisten verkostojen säilyttämistä ja kehittämistä sekä vesihuollon toimintavarmuutta ja hulevesien hallinnan suunnittelua. Osallistumme aktiivisesti Lahden seudun MAL-työhön sekä Päijät-Hämeen ja Kanta-Hämeen liikennejärjestelmätyöryhmiin. Kulttuuriympäristöryhmän toiminta vakiintuu. Pääteemana 2021 on KY-tiedon ajantasaistamisen ja digitaalisen hallinnan edistäminen alueella.

1.3 ELY-keskuksen aluekohtainen strateginen tavoite

Strategisten tulostavoitteiden lisäksi ELY-keskus toteuttaa aluekohtaisia strategisia tavoitteita olemassa olevien määrärahojen puitteissa. Kaikki ELY-keskuksen tulostavoitteet perustuvat hallitusohjelmaan, AVI-ELY-strategia-asiakirjaan, eri hallinnonalojen strategioihin, EU-osarahoitteisiin ohjelmiin ja suunnitelmiin sekä ottavat huomioon hallituksen aluekehittämisspäätöksen ja maakuntaohjelmien linjaukset.

2 Toiminnallinen tuloksellisuus

2.1 Asiakkuudet, digitalisaatio ja yhteiset toimintatavat

Tavoite: *ELY-keskukset sitoutuvat aktiivisesti toimintansa uudistamiseen ja ottavat järjestelmät käyttöön, kehittävät osaamistaan, hyödyntävät tietoa päätöksenteossaan ja toimintansa kehittämisessä. ELY-keskuksen kehittämisen painopisteiden ja toiminnan osalta toteutetaan säännöllisesti CAF –arviointi. ELY-keskus viestii palveluistaan ja toiminnastaan laadukkaasti, oikea-aikaisesti ja ymmärrettävästi osallistuen aktiivisesti yhteiskunnalliseen vuoropuheluun.*

Laadimme Hämeen ELY-keskukselle strategiseen tulossopimukseen sidotun toimintasuunnitelman, jonka osia arvioimme säännöllisesti. Otamme käyttöön kehittämissalkun, johon nostetaan vuosittain keskeisimpiä organisaatiotason kehittämiskohteita. Valinnan tukena hyödynnetään mm. työ- ja asiakastyytyväisyyskyselyjä, sidosryhmätutkimuksia, henkilökunnalta saatuja palautteita sekä valtakunnallisessa rytmissä toteutettavia CAF- ja COSO ERM -arviointeja.

Hyödynnämme päätöksenteossa esimiehille suunnattua Johdon työpöytä -ratkaisua (Mylly), joka otetaan vaiheittain käyttöön vuosina 2020-2021. Työpöytäratkaisu kokoaa yhteen tässä vaiheessa lähinnä henkilön hyvinvointiin, henkilöstörakenteeseen ja resursseihin liittyvää tietoa. Lisäksi kehitämme ennakoitintiedon hyödyntämistä johtamisessa.

Teemme ELY-keskuksen palveluja ja toimintaa tunnetuksi asiakkaille, kansalaiselle ja sidosryhmille useiden eri some- ja viestintäkanavien kautta. ELY-keskuksen ulkoinen viestintä tukee vision, arvojen ja tavoitteiden toteutumista. Viestintä luo myös yhteisökuvaa ja lujittaa asiakassuhteita.

Tuotamme verkkosivuille ajantasaista ja kattavaa alueellista sisältöä, jonka tuotannossa huomioidaan saavutettavuusvaatimukset. Ajankohtaista tietoa ja tiedotteita tuotetaan kaikilta vastuualueilta sekä rahoitusyksiköstä ja maksatus- ja tarkastusyksiköstä. Jokainen asiantuntija viestii ELY-keskuksen palveluista myös omissa asiakas- ja sidosryhmäkontakteissaan. Etenkin ELY-keskuksen johto osallistuu yhteiskunnalliseen vuoropuheluun mm. sosiaalisen median kanavissa.

Tavoite: *ELY-keskuksen palvelut ja palveluprosessit ovat tehokkaita, helposti saavutettavissa, asiakastarpeet huomioivia ja asiakkaiden yhdenvertaisuudesta huolehditaan. ELY-keskusten asiakkuusstrategian toimeenpanoon sitoudutaan. Palveluiden laatua arvioidaan toimialaohjauksessa. Lisätään innovatiivisten hankintojen käyttöä. Edistetään sosiaalisten, ilmasto- ja kestävä kehityksen tavoitteiden toteutumista julkisten hankintojen kautta. Saumattomat palveluprosessit mahdollistavat yritystoimintaa ja tukevat uuden yritystoiminnan syntyä.*

Arvioimme palvelujen laatua muun muassa erilaisten asiakastyytyväisyyskyselyjen avulla. Tulemme kehittämään palveluprosesseja yli yksikkö- ja vastuualuearvojen. Viestimme asiakkaille ja sidosryhmille aktiivisesti palvelujen käyttömahdollisuuksista. Asiakas saa helppokäyttöiset ja esteettömät palvelut. Järjestämme tarvittaessa asiakkaille ja si-

10.12.2020

dosryhmille koulutustilaisuuksia uusien järjestelmäratkaisujen käyttöön liittyen. Tavoitteena on asiakaskeskeiseen ajattelutapaan panostaminen, jossa asiakas sijoitetaan palvelujen keskiöön. Huomioimme asiakkaiden ajassa muuttuvat tarpeet ja pyrimme vastaamaan niihin tarpeiden mukaisesti.

Tehostamme yhteistyötä seudullisten yrityspalvelutoimijoiden kanssa yrityksen tasapainoisen asiakaskokemuksen saavuttamiseksi erilaisissa verkostoissa. Ohjaamme yritysasiakasta yhden kosketuksen periaatteella toimijalta toiselle tarpeen mukaiseen palveluun siten, että asiakkaan ei tarvitse itse etsiä tarvitsemaansa palvelua tai tietää kuka palvelun tuottaa. Kehitämme yhteistyötä ja palveluita siten, että palveluja tuottavat toimijat toimivat saumattomasti yhteistyössä keskenään. Tuemme uuden yritystoiminnan syntymistä alueilla yhteistyöllä seudullisten yrityspalveluorganisaatioiden kanssa. Osallistumme ja vaikutamme alueille perustettavien yrityspalvelukeskittymien toimintaan.

Kehitämme Hämeen ELY-keskuksen toimintamalleja ja -tapoja tiedon ja osaamisen liikumisen tehostamiseksi organisaation sisällä ja verkostoissa. Määrittelemme strategiset sidosryhmät ja tehostamme yhteistyötä näiden kanssa vaikuttavuuden parantamiseksi. Vahvistamme tiedonhallintaa suunnitelmallisesti ja keskittyen kokonaisvaltaisesti organisaation tietoon perustuvien kyvykkyyksien edistämiseen ja menestyksen tukemiseen.

Osallistumme aktiivisesti ympäristöministeriön valtakunnallisesti yhtenäisten toimintatapojen kehittäminen ja käyttöönotto OHKEIII hankkeen osalta asiakaspalautteen keräämisen kehittämisen hankkeeseen, jos hankkeessa toteutetaan mainittu osa-alue.

Lisäämme hankintaresursseja ja parannamme osaamista erityisesti uudenlaisten ja innovatiivisten palveluhankintojen mahdollistamiseksi. Käynnistämme palveluhankintoja markkinakartoituksilla ja avaamme siten mahdollisuuksia uusille palveluinnovaatioille ja vuoropuhelulle palveluntuottajien kanssa. Perinteisten yksittäisten palveluhankintojen sijaan hankimme kokonaisvaltaisempia ja sujuvampia palvelupolkuja, joissa asiakasta voidaan palvella ilman tarpeettomia katkoksia tai viivästyksiä. Toteutamme kuntien kanssa yhteishankintoja dynaamisella hankintamallilla.

Otamme hankinnoissa käyttöön uusia sähköisiä alustoja, jotka mahdollistavat aktiivisemmän ja helpomman tavan tiedonvaihtoon ja hankintojen seurantaan.

Tavoite: *ELY-keskukset edistävät osaltaan uuden teknologian hyödyntämistä joustavan ja paik-kariippumattoman työskentelyn mahdollistamiseksi.*

Otamme käyttöön uudet suunnitellut järjestelmät ja kehitämme edelleen käyttöönotettujen Microsoft Teams ja lupapiste.fi käyttöä ja koulutamme henkilöstömme sekä tarvittaessa sidosryhmämme näiden käyttöön. Poistamme päällekkäisyyksiä ja keskitämme sisäistä viestintäämme tiettyihin kanaviin tiedon paremman kulun turvaamiseksi.

10.12.2020

Mittari	2021 Tavoite	2022 Alustava tavoite	2023 Alustava tavoite	2024 Alustava tavoite
ELY-keskusten sidosryhmien kokonaistyytyväisyys	>4	>4	>4	>4
ELY-keskuksen asiakaspalvelutyytyväisyys (kokonaistulos) (TA)	>4	>4	>4	>4

TA= tavoite sisältyy valtion talousarvioon

Mittari: *Innovatiiviset julkiset hankinnat (sanallinen).*

Lisäämme hankintaresursseja ja parannamme osaamista erityisesti uudenlaisten ja innovatiivisten palveluhankintojen mahdollistamiseksi. Käynnistämme palveluhankintoja markkinakartoituksilla ja avaamme siten mahdollisuuksia uusille palveluinnovaatioille ja vuoropuhelulle palveluntuottajien kanssa. Perinteisten yksittäisten palveluhankintojen sijaan hankimme kokonaisvaltaisempia ja sujuvampia palvelupolkuja, joissa asiakasta voidaan palvella ilman tarpeettomia katkoksia tai viivästyksiä. Toteutamme kuntien kanssa yhteishankintoja dynaamisella hankintamallilla.

Otamme hankinnoissa käyttöön uusia sähköisiä alustoja, jotka mahdollistavat aktiivisemmän ja helpomman tavan tiedonvaihtoon ja hankintojen seurantaan.

Tavoite: *Vahvistetaan alueellista, kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä ja osaamisverkostoja, lisätään sähköistä asiointia ja hyödynnetään digitalisaation mahdollisuuksia toiminnan ja asiakaslähtöisen asioinnin kehittämiseen. Parannetaan asiakaspalvelua pitämällä asiakkaiden kannalta keskeiset tietovarannot ajan tasalla ja huolehtimalla ajantasaisesta viestinnästä.*

Varmistamme prosessien sähköistämällä hallinnon yhteiset asiakaspolut ja palvelukonaisuudet sekä tiedon hyödyntämisen. Otamme käyttöön uudet digitalisaation mahdollistamat sähköiset ratkaisut. Ohjaamme asiakkaan monikanavaisiin palveluihin ja painotamme digitaalisia palveluja. Varmistamme sähköisten palveluiden saavutettavuuden ja edistämme palveluprosessien sähköistämistä siltä osin kuin ELY-keskuksella on mahdollisuudet sitä edistää. Digitaalisuusasteen nostaminen mahdollistaa palvelujen saatavuuden asuinpaikasta riippumatta. Osallistumme hallinnon alan valtakunnallisiin digitaalisten palvelujen kehittämishankkeisiin ja toteutamme sähköisten palvelujen käyttöönotot aktiivisesti. Onnistunut digitaalinen palveluprosessin muutos vaikuttaa myös henkilökunnan osaamisen varmistamiseen.

Huolehdimme erityisesti asiakastiedonkulun jatkuvaluonteisuudesta ja saumattomuudesta.

Vastaamme ympäristönsuojelun tietojärjestelmään kuuluvia tietoja sisältävän YLVA-järjestelmän kehittämisestä, käyttöönoton sujuvuudesta ja neuvonnasta Ympäristöministeriön hankkeissa ja osallistumme hankkeen ohjausryhmään.

10.12.2020

Tiivistämme yhteistyötä korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten kanssa tukeaksemme alueen osaamistason nousua ja TKI-toiminnan kehitystä.

Tavoite: *ELY-keskuksille, TE-toimistoille ja KEHA-keskukselle käynnistetään yhteisen digikehitysohjelman toteutus KEHA-keskuksen koordinoimana. Osana Digikehitysohjelmaa panostetaan virastokokonaisuuden digikyvykkyyden nostamiseen, siirrytään palvelukohtaisesta/vastuualuekohtaisesta kehittämisestä toimijoiden yhteentoimiviin asiakaslähtöisiin palveluihin – kokonaistavoitteena on siirtyä eGovernment -tasolta Digital Government -tasolle vuoteen 2025 mennessä.*

ELY-keskukset sitoutuvat osallistumaan KEHA-keskuksen koordinoiman digikehitysohjelman yhteiseen kehittämiseen ja palvelujen digitalisaatioon. ELY-keskukset laativat yhdessä KEHA-keskuksen kanssa yhteisen digikyvykkyyden kehittämissuunnitelman 28.2.2020 mennessä ja digitiekartan 30.6.2020 mennessä. Vuoden 2020 lopussa toteutettiin ELY-keskusten, TE-toimistojen ja KEHA-keskuksen digikypsyyden arviointi.

Osallistumme aktiivisesti Hämeen TE-toimiston kanssa KEHA-keskuksen koordinoiman digikehitysohjelman toteutukseen ja yhteiseen kehittämiseen. Tunnistamme kehitystyössä asiakkaiden digipalvelutarpeita ja kiinnitämme erityistä huomiota henkilöstön osaamisen kehittämiseen ohjelman edetessä. Huolehdimme että ELY-keskuksella on kokonaisnäkemys digihankkeista, viestimme ja esittelemme digikehitysohjelmaan liittyvistä kokonaisuuksista organisaatiolle ja erityisesti johdolle. Mahdollisuuksien mukaan käymme monialaista asiantuntemusta ja ketterää kokeilukulttuuria.

Mittari	2021 Tavoite	2022 Alustava tavoite	2023 Alustava tavoite	2024 Alustava tavoite
Maatalouden ja elintarviketurvallisuuden valvontasuunnitelmien toteuttaminen täysimääräisesti, %	100	100	100	100
Ympäristövalvonnan valvontasuunnitelmiin sisältyvän YSL:n mukaisen valvontaohjelman toteuttaminen (%)	100	100	100	100

Mittari: *Tietoturvan taso (sanallinen).*

Olemme saavuttaneet ulkoisessa auditoinnissa tietoturva-asetuksen mukaisen tietoturvan perustason sekä ISO/IEC 27001:2013 -vaatimukset soveltuvin osin maksajaviraston

tehtävien osalta. Varmistamme, että 1.1.2020 voimaan tulevan tiedonhallintalain asettamat vaatimukset saavutetaan. Sitoudumme jatkuvaan tietoturvatyöhön ja kehitämme tietoturvaa yhteistyössä KEHA-keskuksen kanssa. ELY-keskuksen lakisääteisten tehtävien kannalta kriittiset palvelut tunnistetaan ja niille laaditaan jatkuvuussuunnitelmia. Huomioimme tietoturva-vaatimukset jatkuvuussuunnitelmia kehitettäessä. Riskienhallintapolitiikka on laadittu ja ylläpidämme sekä kehitämme riskienhallinnan arviointia yhdessä TE-toimiston kanssa.

3 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Tavoite: *ELY-keskusta johdetaan määrätietoisesti ja hyvää henkilöstöpolitiikkaa noudattaen. ELY-keskukset panostavat henkilöstön työhyvinvoinnin edistämiseen. Osaamisen varmistamisessa ja osaamisen kehittämisessä huomioidaan myös muuttuvat asiakastarpeet.*

Laadimme Hämeen ELY-keskukselle strategiseen tulossopimukseen sidotun osaamisen kehittämissuunnitelman, jota toteutamme, arvioimme ja päivitämme säännöllisesti.

Hyödynnämme osaamista ja tietoa oman organisaation sisällä ja ulkopuolella. Tuemme viraston henkilöstön osaamisen ja tiedon jakamista kehittämällä toimintamallejamme. Verkostoidumme ja osallistumme vastuualueet ja virastorajat ylittävien asioiden valmisteluun aktiivisesti.

Mittari	2021 Tavoite	2022 Alustava tavoite	2023 Alustava tavoite	2024 Alustava tavoite
Henkilöstöbarometrin tyytyväisyysindeksi (TA)	>3,6	>3,6	>3,6	>3,6

TA= tavoite sisältyy valtion talousarvioon

4 Erikoistumis- ja keskitetyt tehtävät

- 1 Rakennerrahastotoiminnan hallinnointi Etelä-Suomen alueella: tehty muistio
- 2 OKM:n hallinnonalan valtakunnallisen ESR-kokonaisuuden Luovaa Osaamista hallinnointi: tehty muistio

10.12.2020

- 3 Maatalouden ja maaseudun kehittämisen toimeenpanotehtävät, valtakunnallisten hankkeiden toimeenpano ja koordinointi: tehty muistio
- 4 Vantaanjoen vesistöalueen tulvariskien hallintatehtävät: tehty muistio
- 5 TEM:n hallinnonalan valtakunnallisten ESR-kokonaisuuksien Tuottava ja tuloksellinen työelämä, Yhteistyöllä muutosturvaa hallinnointi: tehty muistio
- 6 Ympäristönsuojelun tietojärjestelmän valvonta ja kuormitus -osion koordinointi-, ylläpito- ja kehittämistehtävä: tehty muistio

5 Voimassaolo ja seuranta

Tulossopimuksessa asetettuja strategisten tulostavoitteiden toteutumista seurataan poikkihallinnollisessa yhteistyössä ja osana kunkin hallinnonalan toimialaohjauksen määrittelyä. Tulostavoiteasiakirjassa tavoitteet asetetaan neljälle vuodelle. Tulostavoitteista sovitaan vuodelle 2021 sitovasti. Vuosien 2022–2024 tavoitteista sovitaan alustavasti. Tulostavoiteasiakirjan budjettivuoden tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan tilinpäätöksessä ja siihen kuuluvassa toimintakertomuksessa.

5.1 Liite

ELY-keskusten toimintamäärärahajako.

6 Allekirjoitukset

Hyväksymme osaltamme vuoden 2021 tavoitteet. Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Työ- ja elinkeinoministeriö

Marja-Riitta Pihlman, ylijhtaja

Maa- ja metsätalousministeriö

Jaana Husu-Kallio, kansliapäällikkö

10.12.2020

Ruokavirasto	Antti-Jussi Oikarinen, pääjohtaja
Opetus- ja kulttuuriministeriö	Anita Lehikoinen, kansliapäällikkö
Ympäristöministeriö	Juhani Damski, kansliapäällikkö
Hämeen ELY-keskus	Tommi Muilu, ylijohdaja
Hämeen ELY-keskus	Jarmo Paukku, johtaja

ELY-KESKUSTEN TOIMINTAMENOMÄÄRÄRAHAN ALUSTAVA JAKO VUODELLE 2021, LUONNOS 7.12.2020

Liite

ELY-KESKUS	Jako 2020 (pl. kertaluonteiset, matkat, muut menot, virkistys)	Matkat, muut menot ja virkistys	Palkkausten tarkistukset	L- vastualueen lisäresurssit	Kotoutumisen ja työvoiman maahanmuuton edistäminen	Maatalouden valvonta	Osaajapulan koordinointi	Muut muutokset	OSOITETTAVA MÄÄRÄRAHA
Uusimaa	12 613 100	468 250	544 100	182 700	261 000	22 200	72 000	355 800	14 519 150
Varsinais-Suomi	11 605 800	688 050	500 700	182 700	78 300	43 500	72 000	35 900	13 206 950
Satakunta	2 128 600	111 250	91 800	0	52 200	25 700	72 000	0	2 481 550
Häme	5 625 800	208 100	242 700	0	52 200	30 900	72 000	-10 000	6 221 700
Pirkanmaa	6 223 300	389 450	268 500	182 700	78 300	36 100	72 000	283 600	7 533 950
Kaakkois-Suomi	8 684 200	391 650	374 600	182 700	78 300	25 200	72 000	-348 600	9 460 050
Etelä-Savo	4 493 600	188 750	193 800	0	26 100	22 200	72 000	21 000	5 017 450
Pohjois-Savo	6 921 300	391 600	298 600	121 800	52 200	35 200	72 000	0	7 892 700
Pohjois-Karjala	3 709 900	154 600	160 000	0	26 100	20 000	72 000	60 900	4 203 500
Keski-Suomi	8 818 500	363 000	380 400	182 700	52 200	24 400	72 000	60 900	9 954 100
Etelä-Pohjanmaa	9 295 700	484 150	401 000	121 800	26 100	47 400	72 000	208 800	10 656 950
Pohjanmaa	2 963 300	171 000	127 800	0	52 200	40 900	72 000	0	3 427 200
Pohjois-Pohjanmaa	8 527 500	430 350	367 900	121 800	78 300	41 300	72 000	193 145	9 832 295
Kainuu	3 436 900	176 850	148 300	0	52 200	7 400	72 000	-6 155	3 887 495
Lappi	8 505 900	477 500	366 900	243 600	26 100	12 600	72 000	58 500	9 763 100
KEHA oma toiminta	22 559 200	832 200	973 200	0	52 200	0	0	0	24 416 800
KEHA/ELY-keskusten yhteiset menot	33 888 968	0	0	227 500	156 000	65 000	120 000	1 881 210	36 338 678
TE-ASPA	4 444 900	0	191 700	0	0	0	0	0	4 636 600
YHTEENSÄ	164 446 468	5 926 750	5 632 000	1 750 000	1 200 000	500 000	1 200 000	2 795 000	183 450 218